Handlingsplan for innovasjon og regional utvikling ved HiST

INNLEDNING 2

STRATEGISK FORANKRING 2

REGIONALE MÅL/STRATEGIER 4

BEGREPSAVKLARING 5

HISTS VERDIKJEDE FOR INNOVASJON OG ENTREPRENØRSKAP - HISTS BIDRAG TIL REGIONAL UTVIKLING 7

INNSATSOMRÅDER, MÅL OG TILTAK 8

IMPLEMENTERING AV HANDLINGSPLANEN 12

RESULTATRAPPORTERING OG EVALUERING 13

Rektors forord
-

INNLEDNING

Handlingsplan for innovasjon og regional utvikling ved HiST 2008-2010 er en tiltakspakke for å understøtte og forsterke vedtakene i Strategisk plan for Høgskolen i Sør-Trøndelag 2005-2010 og årsplan og budsjett 2008 – 2010.

Handlingsplanen for innovasjon og regional utvikling har grenseflater mot Handlingsplan for FoU 2006-2010. Fokus er **anvendt FoU** relatert til regionale utfordringer. Næringsliv og offentlig sektor etterspør i dag i liten grad forskning, men er mer fokusert på utviklingsprosjekter. Grenseoppgangen mellom hva som er utviklingsarbeid og hva som er forskning er ikke alltid like entydig. HiST har derfor en viktig rolle med å sørge for at utviklingsprosjekter både faglig og metodologisk holder et høyt nivå slik at gode utviklingsprosjekter kan føre til forskningsprosjekter.

Tilsvarende vil det være grenseflater mot Handlingsplan for internasjonalt samarbeid ved HiST, spesielt innsats retta mot økt deltakelse i internasjonalt FoU-program, kobling av internasjonalt samarbeid i FoU-prosjekt opp mot mobilitetsprogrammer både for studenter og faglig ansatte.

STRATEGISK FORANKRING

Det legges i økende grad vekt på høgskolenes rolle for regionene og for kunnskapsbasert verdiskapning og innovasjon i privat og offentlig sektor. Gjennom Lov om universitet og høgskoler er vi pålagt å samarbeide med andre universiteter og høyskoler og tilsvarende institusjoner internasjonalt, samarbeide med lokalt og regionalt samfunns- og arbeidsliv, offentlig forvaltning og internasjonale organisasjoner. Vi skal bidra til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, bidra til innovasjon og verdiskaping basert på resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og tilby etter- og videreutdanning innenfor institusjonens virkeområde.
De statlig formulerte målene for forskning og utviklingsarbeid i høgskolesektoren kan samles i tre hovedpunkter. FoU i høgskolene skal:

- bidra til utvikling og innovasjon i næringsliv og offentlig forvaltning i regionen
- styrke praksisfeltet for profesjonsutdanningene
- bedre undervisningen og utdanningen mer generelt

FoU-målene for sektoren har i hovedsak ligget fast siden høgskolereformen ble iverksatt i 1994. Både *Forskningsmeldingen* (nr. 20, 2004-2005) og den nye universitets- og høgskoleloven fra 2005 gir imidlertid klare signaler om at forskningen ved høgskolene skal styrkes. HiST har prioritert sin FoU-satsing i Handlingsplan FoU 2006-2010, jfr. vedlegg 1.

Strategisk plan for HiST 2005 – 10

I strategisk plan, vedtatt 16. mars 2005, skisseres HiSTs rolle innen Innovasjon og Regional utvikling under innsatsområdene Kjernevirksomheten og Utvikling av et samlet kompetansemiljø.

HiST, en kompetanseressurs for regionen

Fagmiljøene i HiST utgjør sammen med fagmiljøene i NTNU, DMMH og HiNT et unikt kompetansemiljø i norsk sammenheng. Sammen kan institusjonene tilby utdanning og FoU innenfor de fleste fagområdene, og profesjonsutdanningstilbudet har et forskningsgrunnlag av høy internasjonal klasse. HiSTs potensial og videreutvikling bør derfor ses i sammenheng med NTNU, DMMH, HiNT og andre aktuelle kompetanseinstitusjoner.

Mål
Fagmiljøene i HiST skal sammen og i samarbeid med andre kompetansemiljø i Midt-Norge være en kompetanseressurs for regionen. I dette ligger det at HiST skal være en sentral samarbeidspartner innen utdanning, FoU og formidling og at HiST skal se det som sin oppgave å bidra til nyskaping og regional utvikling innenfor privat og offentlig sektor. Kompetansebidraget skal ha internasjonal kvalitet.

Langtidsplan og budsjett 2008-2010
I årsplan og budsjett 2008/Langtidsplan og budsjett 2008 – 2010 er det tatt utgangspunkt i sektormålene satt av Kunnskapsdepartementet og vedtatt mål og strategier for **Innovasjon og Regional Utvikling** for HiST under strategiområdet samfunnet (formidling).
Måltavle vedtatt i HS 22.11.07, se vedlegg 2.

- Sektormål KD - S 3:
  Høgskolene skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskaping
- Virksomhetsmål KD-S 3.2:
  Høgskolene skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid samt medvirke til innovasjon og verdiskaping basert på disse resultatene.

For å nå disse målene skal:
- Høgskolens samlede virksomhet skal i perioden 2008 – 2010 innrettes med sikte på økt betydning og effekt for våre partnere i privat og offentlig sektor.
- HiST bli en tydeligere kompetanseressurs innen utdanning, FoU og formidling, og gjennom det bidra til nyskaping innen regionalt næringsliv og offentlig tjenesteyting.
- HiST være regionens høgskole.

Vi skal:
- Følge aktivt opp det etablerte samarbeidet om felles VRI-søknad for Trøndelag, sammen med læresteder, kompetansemiljøer og fylkeskommunene i Trøndelag. Når prosjektet får tildelt bevilgning fra Forskningsrådet, vil vi samarbeide med regionale næringsklynger/-miljøer. HiST vil spesielt vektlegge samarbeidet med programmene NCE og ARENA i Trøndelag. Det er et mål å bygge plattform for samhandling i det regionale innovasjonssystemet og gjennom dette bygge reelt partnerskap, jfr. utfordringer påpekt i OECD-rapporten.
- Engasjere oss i programsatsinger knyttet til innovasjon og entreprenørskap, bl.a. FORNY og Interreg Sverige – Norge 2007 – 2013. Vi vil være bidragsyter innen Venture Cup Midt Norge og Take-Off programmene, og vil holde frem med vår årlige konkurranse om HiSTs Gründerstipend. Gjennom vår assosierte medlemskap i næringsklyngen NCE Instrumentering vil vi bidra til å utvikle prosjekter og forretningsideer med sikte på kommersialisering
- Jobbe for at studentene skal bli tett involvert i arbeid rundt innovasjon og entreprenørskap. Området bør bli et tema som alle studenter ved HiST får et forhold til og som blir vinklet inn mot de enkelte studieretningene.
- Øke den eksternfinansierte virksomheten i omsetning, særlig innen kategorien teknologi/næringsliv
- Øke antall studentprosjekter, blant annet innen økonomisk-administrative og teknisk-medisinske utdanninger

REGIONALE MÅL/STRATEGIER

Felles Fylkesplan 2005-2008 for Sør- og Nord Trøndelag Fylkeskommuner og Trondheim Kommune

Gjeldende fylkesplan gjelder ut 2008, og arbeidet med felles fylkesplan for 2009 – 12 er igangsatt, og skal vedtas høsten 2009. Det er nedsatt temagrupper skal utarbeide mål og strategier for 7 hovedområder, der 5 er direkte relevant for HiST og gir regionale føringer for vår innsats innen innovasjon og regional utvikling.

1. *Klima som utfordring og mulighet*
2. *Energi – produksjon og anvendelse*
3. *Arbeidskraft – demografiske og samfunnsmessige utfordringer*
4. *Forskning og utvikling (FoU) – utvikle fortrinn*
5. *Bruk av naturressurser i et bærekraftig perspektiv*
6. *Attraktivitet, livskvalitet og helse – i bygd og by*
7. *Kommunikasjoner – interne og eksterne forbindelser*

Trøndelagsrådet uttrykker i strategidokumentet forventninger til at det etableres forpliktende samarbeid mellom næringsliv, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter for en helhetlig og strategisk utvikling av det regionale innovasjonsarbeidet.

Trondheim kommune

I tillegg til arbeidet med felles fylkesplan har Trondheim kommune utarbeidet felles strategidokument med samarbeidskommunene Sundsvall og Østersund. Her nedfelles interregionale strategier og handlingsplaner innenfor områdene folkehelse, entreprenørskap og opplevelsesnæringene. Studentmobilitet er et sentralt tema i strategien.

Handlingsplanene uttrykker forventninger om tett samarbeid med HiST.

OECD-prosjektet *Supporting the Contribution of Higher Education* Institutions to Regional Development og EU-prosjektet RIS-Trøndelag

De to prosjektene konkluderer blant annet med at Trøndelag må utvikle et reelt regionalt partnerskap med strategisk bevissthet og handlekraft og at studentene i regionen er en ressurs som kan utnyttes bedre. FoU-institusjonene utfordres på å ta større del i anvendt FoU i regionen. Konklusjonene er førende for strategiene som er nedfelt i VRI Trøndelag.

VRI Trøndelag.

VRI Trøndelag er den regionale satsingen innenfor Norges forskningsråds program *Virkemidler for regional FoU og innovasjon* (VRI). VRI Trøndelag er et samhandlingsprogram hvor både næringsliv, FoU-aktører, regionale offentlige myndigheter og virkemiddelapparat deltar Partnerskapet bak satsingen er fylkeskommunene, Trondheim kommune, HiST, HiNT, Trøndelag Forskning og Utvikling, SINTEF, NTNU, Innovasjon Norge, LO og NHO.

Hovedmålet er å styrke kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping, og dette skal gjøres innenfor de tre innsatsområdene verdikjede mat, opplevelsesnæring og fornybar energi og miljøteknologi.

For å nå mål i satsingen vil det i VRI Trøndelag bli stilt betydelige midler til rådighet for utførende FoU-aktiviter innen de tre innsatsområdene. Fokus i arbeidet blir tilrettelegging for konkrete prosjekter hvor næringsliv og FoU-aktører samarbeider. Strategiene i VRI vil være styrende for innsatsområdene, og eksisterende og potensielle klynger kobles inn mot virksomheten i VRI. Studentmobilitet er et sentralt virkemiddel i VRI Trøndelag.

Access Mid Norway (AMN)
AMN er innflaggingsselskap eid av fylkeskommuner, kommuner og finansinstitusjoner. Strategien til selskapet er blant annet å øke antallet utenlandske studenter og akademisk personal i Trøndelag. Arbeid med dette skal skje i tett samarbeid med FoU-institusjonene.

BEGREPSAVKLARING

I årsplan og budsjett 2008 – 2010 er det vedtatt mål og strategier for **Innovasjon og Regional Utvikling** under strategiområdet samfunnet (formidling), (vedlegg 2)

Handlingsplanen for innovasjon og regional utvikling har grenseflater inn mot Handlingsplan for FoU 2006-2010. Handlingsplanens fokus er anvendt FoU relatert til regionale utfordringer.

Regional Utvikling

Høgskolen har en betydningsfull rolle for regional utvikling. Som aktiv deltaker og sentral aktør vil HiST

- Legge til rette for relevant forsknings- og erfaringsbasert kunnskap og kunnskapsformidling
- Etablere kontakt mellom HiST og arbeids- og næringsliv, kommuner og fylkeskommunene
- Bistå eksterne aktører med planlegging av kompetanseutvikling
- Bidra til å styrke brukerkompetansen innen FoU i kommuner, fylkeskommuner og virksomheter

Mangfoldet i HIST er stort og vokser frem fra kompetanse og engasjement i avdelingene. Pågående og planlagte prosjekter er viktige i et regionalt utviklingsperspektiv. Ved å ta utgangspunkt i eksisterende engasjement på feltet, og tilrettelegge for videreutvikling og synliggjøring av dette arbeidet kan regional utvikling bli et satsingsfelt som flere i HiST vil prioritere. En må være bevisst kompleksiteten i dette bildet og kjøre gode og kloke prosesser. Dette er avgjørende for om HiST vil lykkes eller ikke med en satsing som regional utviklingsaktør.

Triple Helix er en innovasjonsmodell (Etzkowitz og Leydesdorff 1997) som har hatt stor innflytelse på feltet regional utvikling de siste årene. *Triple Helix* betegner forholdet mellom næring, høgskole/universitet og myndigheter som likeverdige der hver part kan overlappe og overta hverandres roller i den regionale utviklingen. I kontekst regional utvikling er modellen introdusert i sentrale utredninger og prosjekter i Trøndelag, som OECD-prosjektet *Supporting the Contribution of Higher Education Institutions to Regional Development*, EU-prosjektet *RIS-Trøndelag* og NFRprosjektet *VRI Trøndelag*

HiST legger modellen til grunn i vurdering av valg av innsatsområder og som modell for høgskolens videre arbeid innen innovasjon og regional utvikling.

INNOVASJON

EU-definisjon av Innovasjon	Innovasjonsbegrepet i St.prp. nr 51 (2002-2003)
En *innovasjon* kan være: Fornyelse og utvidelse av produkt- og tjenestespekteret. Etablering av nye modeller for produksjon, leveranser, markedsføring og distribusjon. Introduksjon av endringer i ledelse, organisasjon, arbeidsforhold og kompetanse i arbeidsstokken.	En *innovasjon* kan være et nytt produkt, en ny produksjonsprosess eller organisasjonsform, som er lansert i markedet eller tatt i bruk i produksjon, eller i organiseringen av denne, for å skape økonomiske verdier. Det kan også dreie seg om å finne fram til helt nye markeder. *Innovasjonsprosessen*, eller det å innovere (fram til en innovasjon), forutsetter samspill (konkurranse og samarbeid) mellom en rekke private og offentlige aktører, og foregår i det man kaller *innovasjonssystemet*.

Innovasjonsbegrepet er på ingen måte enhetlig, men forbindes ofte med fornyelse av produkter og tjenester (produktinnovasjon). Innovasjonsbegrepet blir ofte relatert til nye metoder for å distribuere og markedsføre produkter og tjenester på . Denne forståelsen synes også å ligge til grunn når OECD definer innovasjon *"the implementation of a new or significantly improved product (good or service), or a new marketing method, or a new organisation method inbusiness practices, workplace organisation or external relations."* Denne forståelsen innebærer at innovasjoner kan ha en "hard" side, for eksempel et nytt produkt, men har minst like ofte en "myk" side, som først og fremst er relatert til ny kompetanse og nye måter å gjøre ting på.

Det skilles ofte mellom inkrementelle og radikale innovasjoner. Med inkrementelle innovasjoner menes mindre stegvise endringer. Denne typen innovasjon kjennetegnes ofte av at usikkerheten relatert til gjennomføringen er beskjeden. Radikal innovasjon er sprangvise endringer med betydelig grad av usikkerhet.

Dersom vi relaterer dette til HIST så kan man hevde at ved inkrementelle innovasjoner så vil både den eksterne (markedsmessige) og den interne (organisatoriske) usikkerheten være beskjeden. Ved radikale innovasjoner i en HIST-sammenheng så vil dette være relatert at man introduserer nye måter å gjøre ting på som inneholder stor grad av intern og ekstern usikkerhet (og derved meget uklart utfall). Radikale innovasjoner vil normal være ressurskrevende og gi god avkastning dersom man lykkes. Som regel vil radikale innovasjoner være knyttet til oppfinnelser gjort av arbeidstakere gjennom resultater av FOU-prosjekter og/eller andre arbeidsresultater med et næringsmessig/kommersielt potensial. Dette vil bli håndtert via HiSTs politikk for immaterielle rettigheter, og HiSTs risikoeksponering vil bli vurdert ved hver enkel sak og legges fram for Høgskolestyret for endelig beslutning.

De fleste av tiltakene som i handlingsplanen er inkrementelle og innenfor den risiko som en organisasjon som HiST bør akseptere.

Innovasjon i HiST er tilpasning av høgskolens aktiviteter til samfunnets behov.
HiST vil delta i innovasjonsprosessen i samarbeid med andre offentlige og private aktører og vil være aktiv deltaker i innovasjonssystemet i utvikling av undervisningstilbud, tilby studentprosjekter til privat og offentlig sektor og initiere og gjennomføre FoU-prosjekter på regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

I tillegg brukes begrepet entreprenørskap ofte sammen med innovasjon. Vi har derfor tatt med definisjoner av entreprenørskap i vedlegg 3.

I arbeidet med budsjettet 2009 må det relatert til innovasjon og entreprenørskap utvikles spisse målformuleringer og fastsettes ambisjonsnivå for:

FoU

- Mulighetene for å bygge robuste fagmiljøer innen FoU forutsetter at det satses på fyrtårn. Arbeidsgruppen foreslår fem innsatsområder: Verdikjede mat, Energi og miljøteknologi, Opplevelsesnæringer, Folkehelse og Arbeidskraft- og skoleutvikling

Undervisning

- Utvikle undervisningstilbud der tematikken regional utvikling, innovasjon og IPR (immaterielle rettigheter) inngår som tema i undervisningen i gradsprogrammer ved HiST.

Bistand til kommersialisering av ideer fra studenter og ansatte ved HiST.

- Videreføre satsingen på FORNY HiST og videreutvikle samarbeidet med Leiv Eiriksson Nyskaping AS som er vår kommersialiseringsaktør.

HiSTs VERDIKJEDE FOR INNOVASJON OG ENTREPRENØRSKAP - HiSTs bidrag til regional utvikling

HiST har mange aktiviteter og tiltak i tilknytning til innovasjon og entreprenørskap, tilbud både til egne studenter og ansatte, og til eksterne aktører. Figuren nedenfor framstiller denne aktiviteten, aktiviteter som er viktige bidrag til regional utvikling.

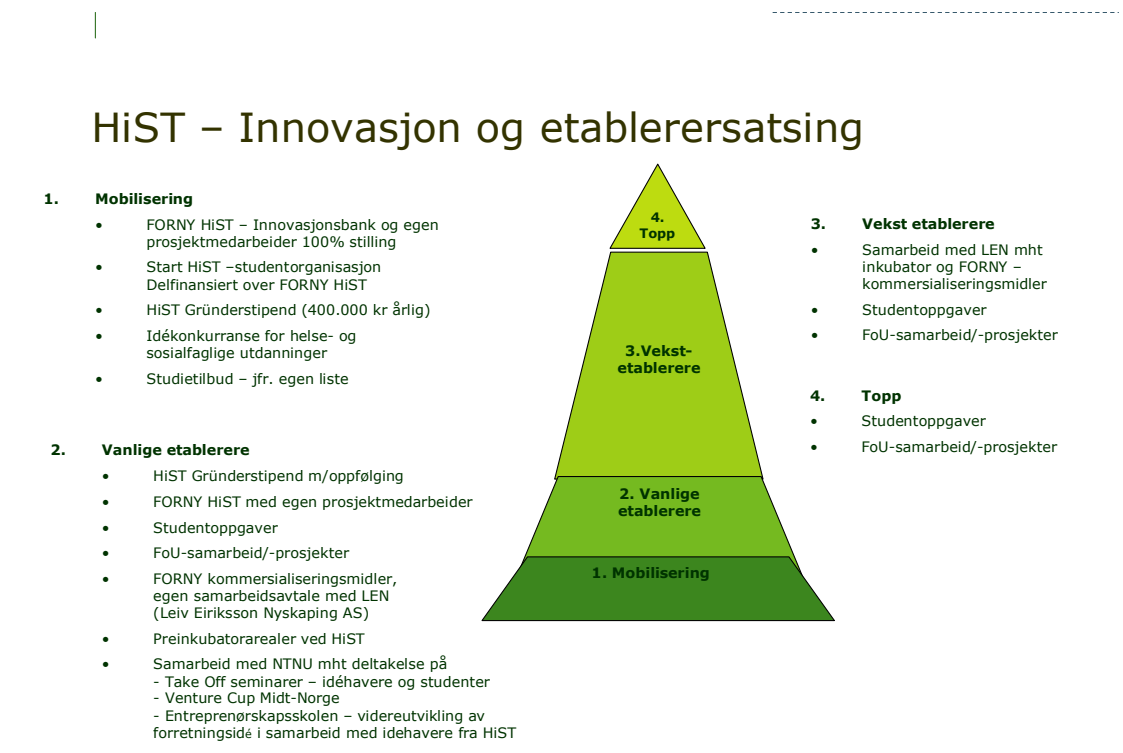

I årsplan og budsjett 2008/Langtidsplan og budsjett 2008 – 2010 er det satt som ambisjon at HiST at studentene blir tett involvert i arbeid rundt innovasjon og entreprenørskap. Pr. i dag har HiST mange studietilbud som studentene kan ta som valgfag, jfr. vedlegg 4. Området bør bli et tema som alle studenter ved HiST får et forhold til. Tematikken Regional utvikling, Innovasjon, entreprenørskap og IPR (immaterielle rettigheter) skal innarbeides som et tema i undervisningen i gradsprogrammer ved HiST i løpet av planperioden.

INNSATSOMRÅDER, MÅL OG TILTAK

Etter gjennomgang av de sentrale aktørenes strategier for Innovasjon og Regional utvikling sammenholdt med HiSTs totale eksisterende og planlagte virksomhet innen innovasjon og regional utvikling, er følgende innsatsområder, mål og tiltak vedtatt.

Innsatsområder:
HiST vil styrke arbeidet med Innovasjon og Regional utvikling ytterligere gjennom fokusert innsats mot fem prioriterte innsatsområder

1. Verdikjede mat
2. Energi og miljøteknologi
3. Opplevelsesnæringer
4. Folkehelse
5. Arbeidskraft- og skoleutvikling

I dette arbeidet vil HiST bidra til at Trøndelag klarer å utvikle et reelt regionalt partnerskap med strategisk bevissthet og handlekraft, og at studentene i regionen er en ressurs som kan utnyttes bedre. I vedlegg 1 er sammenhengen mellom handlingsplan for innovasjon og regional utvikling og Handlingsplan FoU vist.

Innsatsområde VERDIKJEDE MAT	
Verdikjede mat omfatter råvareproduksjon, foredling, markedsføring, distribusjon og salg av matprodukter fra landbruk og marin sektor. Verdikjeden omfatter en rekke aktører fra produsenter av innsatsfaktorer til produksjon av råvarer og foredlede produkter og ulike omsetningsledd fram til forbrukeren. Denne verdikjeden understøttes av ulike funksjoner som bidrar til verdiskaping, slik som emballasje, design, tjenesteleveranser, utstyr, ingredienser, tilsetningsstoffer osv. HiSTs bidrag vil være FoU prosjekter, fortrinnsvis anvendt FoU i samarbeid med regionalt næringsliv, evu-tilbud til SMB	
Regional relevans: Trøndersk matproduksjon er stor i nasjonal sammenheng og har meget stor betydning for regionen. Regionen har naturgitte forutsetninger for land- og sjøbasert råvareproduksjon. Matproduksjonen er basert på sterke primærproduksjonsmiljøer som samarbeider med en lokal foredlingsindustri med høy kompetanse. Mat og matproduksjon er ett av satsingsområdene i Felles fylkesplan Trøndelag 2005-2008 og er vedtatt videreført for perioden 2009-2012 innen innsatsområdet *Naturressurser* med fokus på ”grønn og blå” mat.	
HiSTs mål for perioden 2007- 2010: HiST vil styrke FoU-innsatsen rettet mot regionalt næringsliv slik at fagmiljøet til en hver tid har kompetanse som er i tråd med de utfordringer regionalt næringsliv står overfor. Dette skal skje gjennom aktiv innsats i VRI Trøndelag-prosjekt. Ambisjonen er å gjennomføre minst 4 forprosjekter i VRI, 3 større FoU-prosjekter, utvikle et kommersielt samspill med små og mellomstore bedrifter, samt å etablere avtaler om et forpliktende FoU-samarbeid med de store aktørene i verdikjeden mat.	
Deltakende fagmiljø ved HiST (avd./program): AMMT, TØH	Samarbeidspartnere eksternt: Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS, små- og mellomstore bedrifter, større konsern, Mattilsynet, Matforsk, FoU-aktører i Trøndelag
Planlagte prosjekter 2008-2010: 1. Kommersielt samspill med SMB-er 2. FoU-samarbeid med store aktører 3. Prosjektleder VRI Trøndelag, blå sektor (ekstern finansiering)	

4. 4 VRI forprosjekter (ekstern finansiering) 5. Markedsføring småskala mat, forprosjektmidler Interreg. (ekstern finansiering) 6. 3 større FoU-prosjekter (ekstern finansiering, intern FoU-tid) - Trygg mat i småskala produksjon - Mattrender i regionalt fokus - Kortreist mat og smak med lokal identitet	
Ressursinnsats – eget arbeid, egenandeler (arbeidstid i måneds/årsverk eller angitt i kr.) Egne midler fra HiST Samt FoU-tid ved avdelingene	Ressursinnsats - ekstern finansiering - VRI Trøndelag - Interreg. Sverige Norge 2007-2013 - Økonomisk og administrativt forskningsfond i Midt-Norge - Innovasjon Norge, etc

Innsatsområde Fornybar energi og miljøteknologi	
Fornybar energi er energi fra kilder som ikke utarmes innenfor en menneskelig tidsskala. Miljøteknologi er teknologiske løsninger som gir mindre miljøbelastning enn relevante alternativ. HiSTs bidrag vil være FoU-prosjekter, fortrinnsvis anvendt FoU i samarbeid med regionalt næringsliv, utvikle fagtilbud i samarbeid med næringsklyngen og evu-tilbud til SMB	
Regional relevans: Felles fylkesplan for Trøndelag 2005-2008 har Energi som ett av sine satsingsområder. Denne satsingen er vedtatt videreført i neste fylkesplanperiode 2009-2012 gjennom innsatsområdene *Klima* og *Energi – produksjon og anvendelse*. Trøndelag komparative fortrinn både når det gjelder vannkraft, gass, vindkraft og bioenergi. Disse har hver for seg spesielle egenskaper og påvirker miljøet på ulike måter, derfor må bruken av dem sees i sammenheng. Ressursene rommer et verdiskapingspotensial som i dag ikke blir utnyttet, og det er behov for å sette inn midler for å utvikle og kommersialisere bruk av nye energiformer. FoU-miljøenes kompetanse må involveres for å utvikle nye arbeidsmetoder og ny teknologi. Trøndelag har nå flere næringsklynger som har fått innvilget NCE og Arena-prosjekter som etterspør FoU-kompetanse og evu-tilbud fra både HiST, NTNU og SINTEF.	
HiSTs mål for perioden 2007- 2010: HiST vil styrke FoU-innsatsen rettet mot regionalt næringsliv slik at fagmiljøet til en hver tid har kompetanse som er i tråd med de utfordringer regionalt næringsliv står overfor. Dette skal skje gjennom aktiv innsats i VRI Trøndelag-prosjekt og NCE Instrumentering. Ambisjonen er å gjennomføre minst 3 forprosjekter i VRI, 3 større FoU-prosjekter og 1 Interreg Norge – Sverige prosjekt.	
Deltakende fagmiljø ved HiST (avd./program): AFT, TØH, AITeL	Samarbeidspartnere eksternt: ARENA CleanTech, NCEInstrumentering, BIC MidSweden
Planlagte prosjekter 2007-2010: 1. NCE Instrumentering: Kompetanse og rekruttering (ekstern finansiering, eget arbeid) 2. Prosjektleder VRI Trøndelag (ekstern finansiering) 3. Nettverksentreprenør VRI Trøndelag (ekstern finansiering) 4. 3 VRI forprosjekter (ekstern finansiering) 5. Nettverksbygging, SMB, forprosjektmidler Interreg. Norge Sverige (ekstern finansiering) 6. Analyse av energimarkedet (ekstern finansiering)	
Ressursinnsats – eget arbeid, egenandeler (arbeidstid i måneds/årsverk eller angitt i kr.)	Ressursinnsats - ekstern finansiering - NCE Instrumentering (NFR)

Eget arbeid fra HiST HA/SFS Samt FoU-tid ved avdelingene	- VRI Trøndelag (NFR, STFK, NTFK) - Interreg. Sverige Norge 2007-2013 - Økonomisk og administrativt forskningsfond i Midt-Norge - Innovasjon Norge, etc

Innsatsområde Opplevelsesnæringer

Opplevelsesnæringer har det til felles at de ønsker å legge til rette for at kunden eller gjesten skal få en kvalitativt god opplevelse. Den økonomiske verdiskapingen baseres på opplevelser, og det er kunden/forbrukeren som definerer verdien av et produkt. Dette representerer et skifte fra ensidig produktorientering med hovedvekt på funksjonelle produktkriterier til å vektlegge kundens opplevelse. I denne sammenhengen rettes fokus mot de tre områdene *musikk og festivaler*, *spill og multimedia*, og *reiseliv.* Anvendt bruk av teknologi vil være et felles element.

HiSTs bidrag vil være FoU prosjekter, fortrinnsvis anvendt FoU i samarbeid med regionalt næringsliv, evu-tilbud til SMB

Regional relevans:
Trøndelag har et uutnyttet potensial for å ta ut verdien av regionens mangfold av kulturelle aktiviteter, naturressurser og tradisjoner. Dette potensialet kan tas ut gjennom en bevisst satsing på opplevelsesnæringer. Gjeldende fylkesplan har dette som satsingsområde der kulturlivet og reiselivet er utfordret på økt samarbeid for å gjøre landsdelen til et attraktivt reisemål gjennom å kunne tilby opplevelser og aktiviteter. Trøndersk matkultur står sentralt i dette arbeidet. Denne satsingen er vedtatt videreført via innsatsområdet *Attraktivitet, livskvalitet og helse – i bygd og by.*

HiSTs mål for perioden 2007- 2010:
HiST vil styrke FoU-innsatsen rettet mot regionalt næringsliv slik at fagmiljøet til en hver tid har kompetanse som er i tråd med de utfordringer regionalt næringsliv står overfor.
Dette skal skje gjennom aktiv innsats i VRI Trøndelag-prosjekt. Ambisjonen er å gjennomføre minst 4 forprosjekter i VRI, ett forprosjekt og ett større FoU-prosjekt

Deltakende fagmiljø ved HiST (avd./program): TØH, AMMT	Samarbeidspartnere eksternt: SMB-er, reiselivsorganisasjoner, event-aktører, Trøndelag forskning og utvikling, etc

Planlagte prosjekter 2007-2010:

1. 4 VRI forprosjekter (ekstern finansiering)
2. Nettverksentreprenør VRI Trøndelag (ekstern finansiering)
3. Forprosjekt; Eventorganisering. Interreg. Sverige-Norge (ekstern finansiering)
4. 1 større FoU-prosjekter (ekstern finansiering, intern FoU-tid)
5. Opplæring av idrettsledere (ekstern finansiering)
6. Evenementorganisering ved Midt-norsk Jazzsenter – et eksempel til etterfølgelse?

Ressursinnsats – eget arbeid, egenandeler (arbeidstid i måneds/årsverk eller angitt i kr.) FoU-tid ved avdelingene	Ressursinnsats - ekstern finansiering VRI Trøndelag (NFR, STFK, NTFK) - Interreg. Sverige Norge 2007-2013 - Økonomisk og administrativt forskningsfond i Midt-Norge

Innsatsområde Folkehelse

Livskvalitet og attraktivitet er viktig for befolkningsutviklingen. Det handler om hva som skal til for å holde på innbyggerne, hvordan en kan tiltrekke seg nye, og hva som skal sikre at ungdommen vender tilbake etter å ha skaffet seg utdanning og tilfredsstilt utferdstrangen. Helseområdet inngår som en viktig forutsetning for folks livskvalitet. Gode tilbud innen primær- og spesialisttjenesten er grunnleggende. I tillegg økes fokus på livsstil og forebyggende tiltak gjennom folkehelsearbeid. Med dagens utsikter til mangel på arbeidskraft innen helse- og sosialsektoren, vil også organisering av tjenestetilbudet være et viktig fokusområde framover samtidig som kvaliteten i tjenestene opprettholdes og økes.

HiSTs bidrag vil være evu-tilbud og praksisnær FoU-prosjekter i samarbeid med kommuner, regionale og nasjonale myndighet, helsefortakene og frivillige organisasjoner.

Regional relevans:
Attraktivitet, livskvalitet og helse – i bygd og by er vedtatt som et eget innsatsområde i neste fylkesplanperiode.

HiSTs mål for perioden 2007- 2010:
I tillegg til å tilby relevant og etterspurt evu, vil HiST styrke FoU-innsatsen rettet mot helse og sosialområdet slik at fagmiljøene til en hver tid har en kompetanse som bidrar til at er i tråd med samfunnet står overfor. HiST vil søke å få etablert flere forskningssenter både av regional og nasjonal karakter, gjennomføre regionale utviklingsprosjekter og gi evu-tilbud både på campus og desentralisert.

Deltakende fagmiljø ved HiST (avd./program):	Samarbeidspartnere eksternt:
ASP, AHS, TØH, AMMT	Blilyst:-), Kystressurs, Trondheim kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune, Helseregion Midt-Norge, St.Olav Hospital, Mental Helse/frivillige organisasjoner, MittUniversitetet, NTNU, SINTEF

Planlagte prosjekter 2007-2010:

1. Forprosjekt 2008 – Oppstart Desentralisert sykepleierutdanning høst 2009 (ekstern delfinansiering)
2. NFR-Søknad om å etablere regionalt senter for omsorgsforsknin (ASP/AHS/TØH)
3. Søke om å bli nasjonalt kompetansesenter i psykisk helsearbeid (ASP/AHS)
4. Tverrfaglig videreutdanning i kommunehelsetjeneste
5. Helsefremmende arbeid, markedsarbeid (ASP, ALT, AMMT)
6. Forprosjekt; Interreg. Sverige-Norge (ekstern finansiering samt egeninnsats
   - Føringer for helsesøstre i skolehelsetjenesten – metode for helsesøstre med fokus på barn og unges psykiske/ psykososiale helse (ASP)
   - Operasjonssykepleie – utnytte grenseoverskridende kompetanse, bl.a. ved hjelp av ny teknologi
   - Tjenestetilbud for sykehjemsbeboere (AHS)
   - Integrering av mennesker med psykisk funksjonshemming (AHS/ASP)
   - Bevegelsesvitenskap, trening på vitenskapelig grunnlag. (AHS/AITeL)
7. Forskningssenter for læring og ferdighetsutvikling (AHS)
8. Helseeksperter i Team (AHS, ASP, AMMT)
9. Arbeidsdeltakelse (AHS)
10. Økonomistyring av helseforetak, TØH (Senter for prestasjonsmåling og økonomistyring) (ekstern finansiering)

Ressursinnsats – eget arbeid, egenandeler	Ressursinnsats - ekstern finansiering
(arbeidstid i måneds/årsverk eller angitt i kr.) Egne midler fra HiST Samt FoU-tid ved avdelingene	Interreg. Sverige Norge 2007-2013 NFR, Fylkesmannen, Blilyst :-)/Sør-Trøndelag fylkeskommune, Trondheim kommune, Sosial- og helsedirektoratet

Innsatsområde Arbeidskraft- og skoleutvikling	
En sentral utfordring er hvordan barn og unge kan få en oppvekst som bidrar til at alle fullfører en utdanning og deltar i arbeidslivet. Ut fra et samfunnsperspektiv er det ønskelig med større samsvar mellom unges yrkesorientering og samfunnets behov for kompetanse i forhold til real-/ingeniørfag og helse/omsorg. Norge står i stigende grad fram som en del av et *globalt samfunn*, samtidig som konkurransen om arbeidskraften er global. Det gir glede og nytte gjennom et større mangfold av kunnskaper, livssyn, livsstil, språk og kunstneriske uttrykk. Barn fra språklige minoriteter utgjør et økende innslag i opplæringssystemet, samtidig som behovene og interessene til urfolk og nasjonale minoriteter har fått økt oppmerksomhet. En betydelig arbeidskraftreserve finnes i grupper av potensielle arbeidstakere som står utenfor arbeidslivet. Innvandrere og uføretrygdede kan i større grad bli yrkesaktive, gjennom bedre tilrettelegging av utdanning og arbeidsliv. HiSTs bidrag vil være evu-tilbud og praksisnær FoU-prosjekter i samarbeid med kommuner som skoleeiere, regionale og nasjonale myndighet.	
Regional relevans: *Arbeidskraft – demografiske og samfunnsmessige utfordringer* er vedtatt som et eget innsatsområde i neste fylkesplanperiode.	
HiSTs mål for perioden 2007- 2010: HiST skal bidra til å etablere Skrivesenter i Trondheim i samarbeid med NTNU. I tillegg vil vi styrke FoU-innsatsen rettet Entreprenørskap i skolen, Skoleledelse og skoleutvikling og Tilpassa opplæring, inkludering og flerkulturalitet.	
Deltakende fagmiljø ved HiST (avd./program): ALT, AHS, TØH	Samarbeidspartnere eksternt: Kommuner, Sør-Trøndelag fylkeskommune, NAV, NTNU, HiNT, DMMH, MittUniversitetet, Sundsvall, Østersund og Trondheim kommuner (SØT)
Planlagte prosjekter 2007-2010: 1. Entreprenørskap i skolen - et samarbeid mellom lærerutdanningene i Midt Norden - Forprosjekt; (eget arbeid samt ekstern finansiering) - Hovedprosjekt (eget arbeid samt ekstern finansiering) 2. Utvikle modell for samarbeidsformer mellom UH-sektor og skole-barnehageeiere 3. Etablere Skrivesenter i Trondheim: - forprosjekt: - i driftsfase: lokaler og administrativ støtte	
Ressursinnsats – eget arbeid, egenandeler (arbeidstid i måneds/årsverk eller angitt i kr.) Egne midler fra HiST Samt FoU-tid ved avdelingene	Ressursinnsats - ekstern finansiering (eksterne finansieringskilder og/eller for de eksterne der det er anslått, eller finansiering fra)

IMPLEMENTERING AV HANDLINGSPLANEN

For å kunne sette handlingsplanen ut i livet er det nødvendig med følgende interne tilrettelegging:

Mål	Tiltak	Ansvar	Tidsfrist
Plan for økt eksternfinansiert	Avdelingsvise handlingsplaner for økning av fagstab/ekstern innleie	HA/SFS	Høst 08

virksomhet			
Synliggjøre Innovasjon og Regional Utvikling som del av HiSTs virksomhet	Avdelingsvise seminarer Synliggjøring i budsjettdokumenter	HA/HD	Høst 08
Økt bruk av video i desentraliserte opplegg	Avedelingsvise behovsanalyser og opplæring	HA/SFS	Høst 08
Forbedrede systemer innen prosjektstyring og økonomirapportering	Tilpasning av maler og rutiner Internopplæring	HA/SØR	Høst 08
Økt markedsføring av resultatene fra arbeid med innovasjon og regional utvikling	Det etableres enkle, robuste registreringssystemer FoU for formidling av resultater gjennom web/massemedia	HA/SFS	Høst 08
Større prosjektportefølje	Kompetanse på søknadskriving stilles til rådighet ved HA samt at ressurser frikjøpes fra avdelinger	HA/SFS	Høst 08
Bistand til kommersialisering av ideer fra studenter og ansatte ved HIST			
FORNY HiST	HiSTs egenandel	HA/SFS TØH, øvrige avd	Årlig
HiST Gründerstipend	HiSTs FoU-midler og eget arbeid	HA/SFS	Årlig
Venture Cup Trøndelag	HiSTs egenandel	HA/SFS	Årlig

RESULTATRAPPORTERING OG EVALUERING

Resultatrapportering av handlingsplanen og formidling av FoU-resultatene vil inngå som en ordinær del av høgskolens FoU-arbeid, og vil følge samme prosedyre som vedtatt i plan- og budsjettarbeid. Det skal vektlegges en systematisk formidling av resultatene på HiSTs nettsider, på brukerretta konferanser, allmennretta arrangement, i fagtidsskrifter og ved bidrag i massemedia.

Handlingsplanen vil være et dynamisk dokument i den forstand at rullerende prioriteringer innen innsatsområdene blir en del av prosessen i det årlige plan- og budsjettarbeidet.

Ove Gustafsson, leder

Nina K. Ford

Gunnhild Oftedal

Nils V. Juul

Marit L. Moen

Olav Skundberg

Roger Sørheim